

Medicijnen: Slimmer ontwikkelen, sterker onderhandelen

Door

Redactie Medicalfacts/ Janine Budding

-

10 november 2017

De overheid moet fabrikanten van geneesmiddelen anders aanpakken. Als zij na onderhandeling niet bereid zijn maatschappelijk aanvaardbare prijzen voor hun product te vragen zal de overheid gebruik moeten maken van de mogelijkheden die (internationale) regelgeving biedt om een middel toch voor de patiënt beschikbaar te krijgen. Voorbeelden van deze ultieme maatregelen: aanpak van misbruik van machtspositie door fabrikanten, stimulering van apotheekbereiding, toestaan dat patiënten op recept van een arts zelf geneesmiddelen via internet bestellen, en verlenen van dwanglicenties.

Het afdwingen van maatschappelijk aanvaardbare prijzen zal het bedrijfsleven prikkelen om geneesmiddelen beter, sneller en goedkoper te ontwikkelen. Zij zullen met name gedwongen worden de hoge faalkans bij de ontwikkeling van nieuwe geneesmiddelen te verlagen. Dat staat in het advies "Ontwikkeling nieuwe geneesmiddelen – Beter, sneller, goedkoper" dat de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (RVS) vandaag heeft overhandigd aan minister (Bruins Minister voor Medische Zorg).

"Er is in Nederland een situatie ontstaan waar zowel de samenleving als de individuele patiënt de dupe van zijn. De hoge prijzen voor geneesmiddelen zijn ontstaan door enerzijds een inefficiënt ontwikkelproces waarbij de faalkosten worden verdisconteerd in de prijs van het middel dat de markt wel haalt en anderzijds het resultaat van de macht van fabrikanten en de geringe tegenmacht van de overheid, ziekenhuizen en verzekeraars. Tel daar de in ons land algemeen aanvaarde zorgplicht bij op en het is bijna onmogelijk om een geneesmiddel niet toe te laten. Met dit advies willen wij laten zien dat het anders kan, ook binnen het huidige internationale kader. Nederland kan gidsland worden", aldus Pauline Meurs, voorzitter van de RVS.

Verlaging faalkans

Hoge prijzen voor geneesmiddelen zijn voor een belangrijk deel het gevolg van een inefficiënt ontwikkelproces. Gemiddeld negen van de tien potentiële nieuwe middelen vallen af tijdens kostbare klinische studies. Er zijn onvoldoende prikkels voor zowel de wetenschappers als farmaceutische bedrijven om zich in te spannen om ontwikkelkosten, met name de faalkans, te verlagen. Op dit moment kunnen bedrijven deze faalkosten te gemakkelijk verdisconteren in de prijs van een middel dat de markt wel haalt. Daarnaast leiden in de huidige situatie lagere ontwikkelkosten niet zonder meer tot lagere prijzen. Twee redenen waarom de overheid te hoge prijzen moet aanpakken. De kwaliteit van klinische studies laat ook te wensen over. Hier ligt een taak voor de overheid om betrouwbaar en efficiënt klinisch onderzoek te stimuleren. Ook moet de overheid nieuwe vormen van geneesmiddelenontwikkeling in ons land verder stimuleren. Daarnaast kan de directe inbreng van patiënten bij geneesmiddelenontwikkeling leiden tot betere resultaten en lagere faalkansen. Als we in Nederland de handen ineen slaan kunnen we laten zien dat geneesmiddelen wel degelijk beter, sneller en goedkoper ontwikkeld kunnen worden.

Aanpak van te hoge prijzen

Om lagere prijzen te kunnen bedingen moet de onderhandelingsmacht van de overheid vergroot worden. Als de prijs van een nieuw geneesmiddel te hoog is en prijsonderhandelingen mislukken dan moet de overheid wettelijke instrumenten, zoals dwanglicenties, inzetten. Ook zou de overheid patiënten toe moeten staan om, op recept van een arts, goedkopere medicijnen bijvoorbeeld via internet in het buitenland te bestellen en thuis laten bezorgen en zou apotheekbereiding moeten worden gestimuleerd. Daarnaast kan de overheid misbruik van de machtspositie van de fabrikanten aanpakken. Behalve dat dit een prikkel geeft voor een efficiëntere ontwikkeling van nieuwe geneesmiddelen houdt dit tegelijkertijd de zorg betaalbaar.

Bron: Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (RVS)